

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2020 Г. И ПРЕЗ 2020 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През четвъртото тримесечие на 2020 г. брутният вътрешен продукт (БВП) възлиза на 33 162 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 16 956 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 452 евро. Сезонно изгладените данни показват спад от 3.8% на БВП през четвъртото тримесечие на 2020 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и ръст от 2.2% спрямо третото тримесечие на 2020 година.

През 2020 г. БВП възлиза на 118 605 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 60 642 млн. евро, като на човек от населението се падат 8 748 евро. БВП за 2020 г. намалява в реално изражение с 4.2% спрямо 2019 г. по предварителни данни.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Четвърто тримесечие на 2020 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ през четвъртото тримесечие на 2020 г. възлиза на 33 162 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 4 796 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.641152 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 20 207 млн. долара и съответно на 2 922 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП е 16 956 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 452 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² (БДС) през четвъртото тримесечие на 2020 г. възлиза на 28 780 млн. лв. по текущи цени.

Относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката през четвъртото тримесечие на 2020 г. увеличава равнището си спрямо същото тримесечие на предходната година с 0.4 процентни пункта. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.4 процентни пункта до 23.9%. Относителният дял на

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

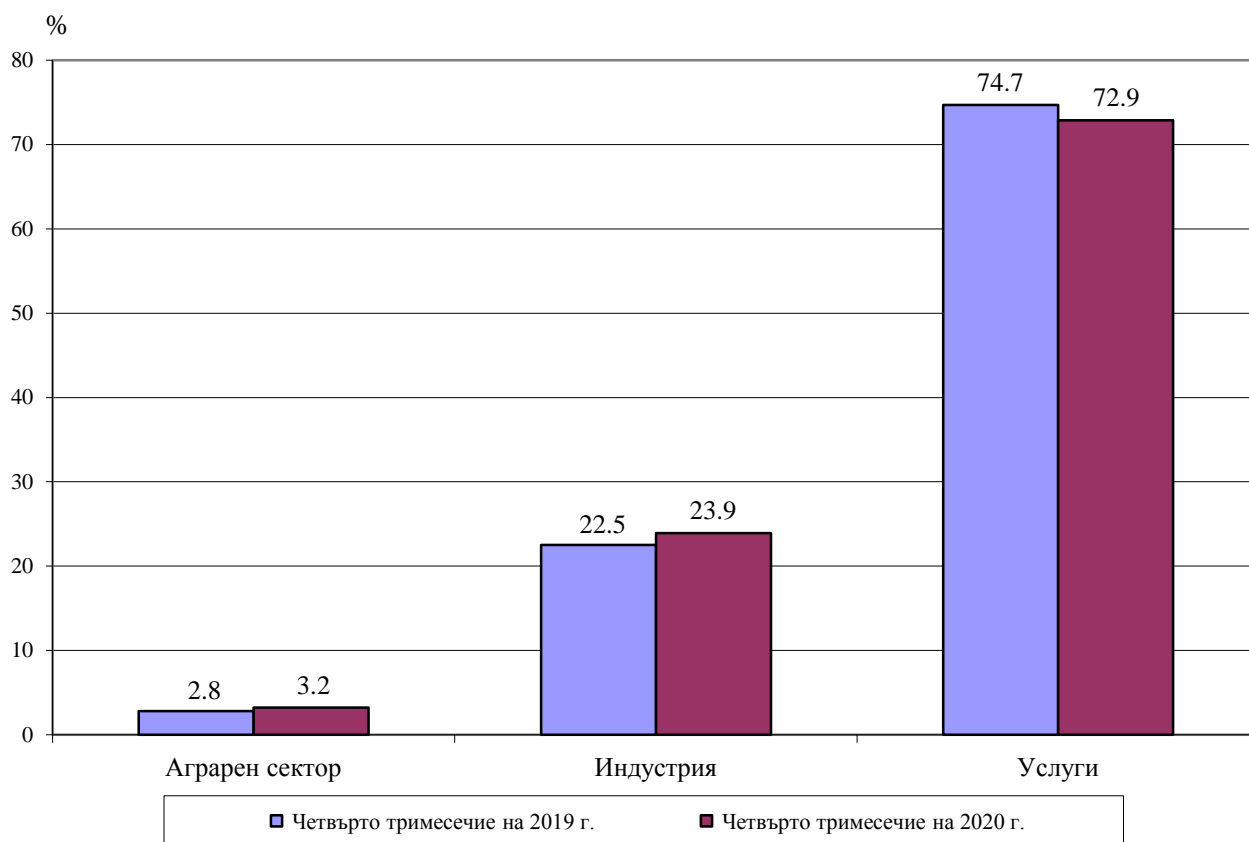
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява до 72.9% при 74.7% през съответния период на предходната година.

Фиг. 1. Структура на brutната добавена стойност по икономически сектори през четвъртото тримесечие на 2019 и 2020 година

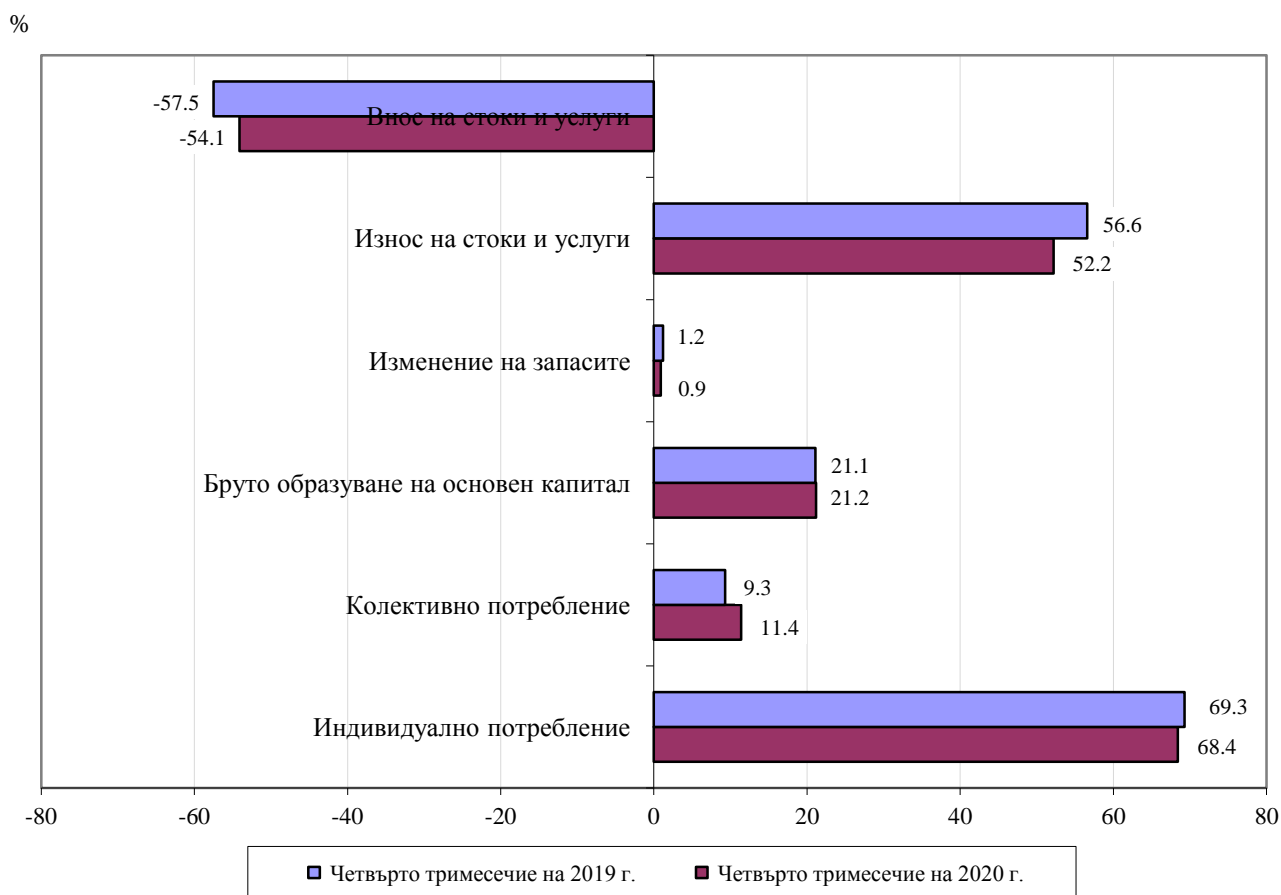

За крайно потребление¹ през четвъртото тримесечие на 2020 г. се изразходват 79.8% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 21.2% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

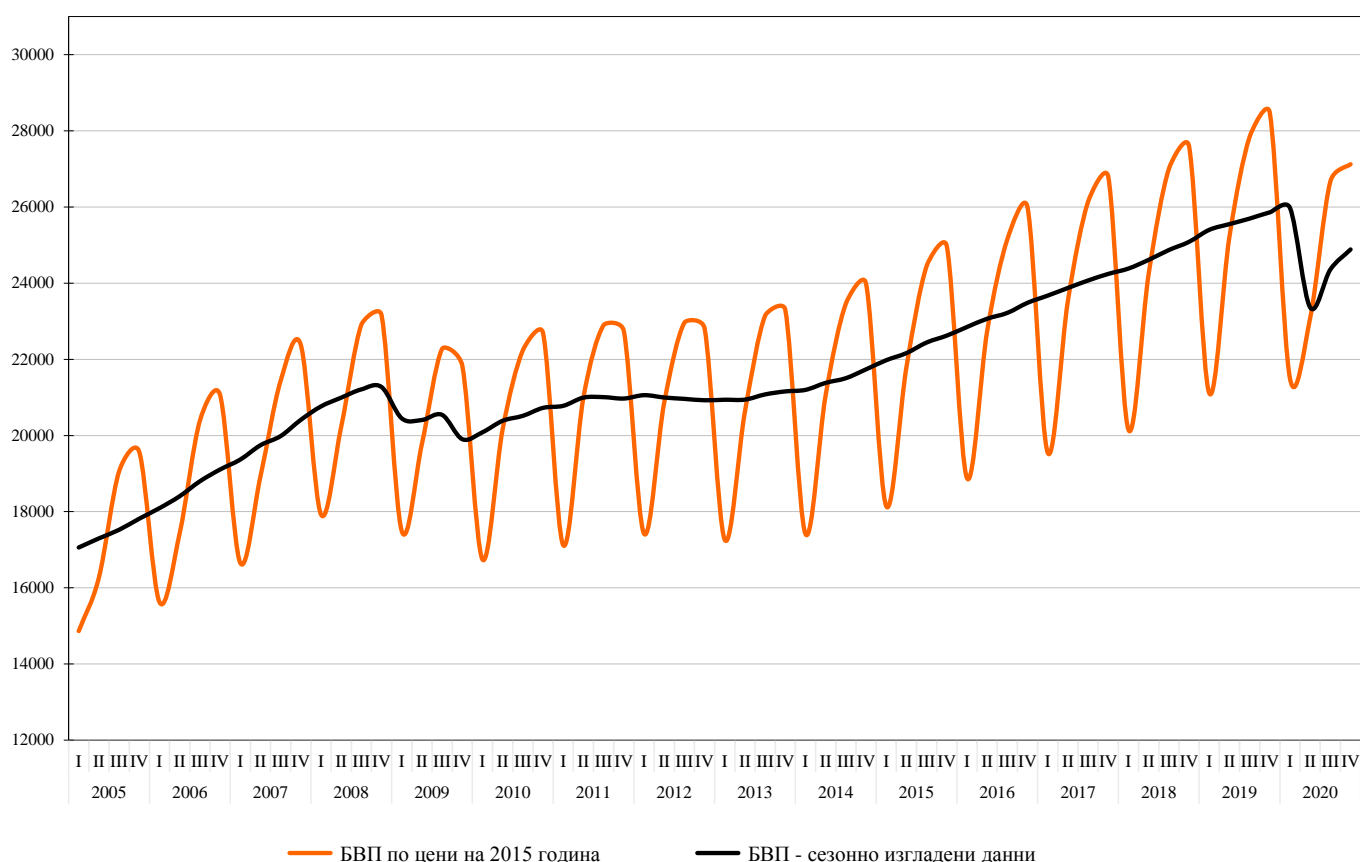
Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през четвъртото тримесечие на 2019 и 2020 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2020 г. по средногодишни цени на 2015 година

Млн. лв.

Тримесечни изменения по сезонно изгладени данни

През четвъртото тримесечие на 2020 г. БВП¹ нараства с 2.2% спрямо третото тримесечие на 2020 година (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката се увеличава с 1.4%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява чрез прилагане на алгоритъма TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

По предварителни данни за четвъртото тримесечие на 2020 г. крайното потребление бележи спад от 1.2% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал намалява с 0.1%. Износът на стоки и услуги нараства с 11.2%, а вносът на стоки и услуги се увеличава с 4.4%.

Годишни изменения по сезонно изгладени данни

БВП намалява с 3.8% през четвъртото тримесечие на 2020 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През четвъртото тримесечие на 2020 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност намалява с 3.9%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания спад в: Култура, спорт и развлечения; други дейности - с 11.4%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - с 10.0%, Промисленост - с 6.8%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - с 4.9%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за реалното намаление на БВП има спадът на бруто капиталобразуването - със 7.9%, и на индивидуалното потребление - с 0.3%. Износът и вносът на стоки и услуги отбелязват спад - съответно с 11.2 и 0.8% спрямо съответното тримесечие на предходната година.

2020 година

БВП за 2020 г., получен като сума от тримесечни данни, намалява в реално изражение с 4.2% спрямо 2019 година.

За 2020 г. БВП достига номинален стойностен обем от 118 605 млн. лева (табл. 1 от приложението). Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.7153884 лв. за 1 щатски долар, БВП възлиза на 69 142 млн. долара. На човек от населението се падат 17 109 лв. от обема на показателя, или 9 974 долара. Преизчислен в евро, БВП е съответно 60 642 млн. евро, като на човек от населението се падат 8 748 евро.

Брутната добавена стойност възлиза на 102 649 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 4.3% по-нисък в сравнение с този, достигнат през 2019 година.

Индустриалният сектор създава 26.5% от добавената стойност на икономиката, което е увеличение с 1.5 процентни пункта в сравнение с 2019 година. Секторът на услугите създава 69.5%, а аграрният сектор - 4.0% от добавената стойност, при съответно 71.2 и 3.8% през 2019 година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок от девет месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg › Статистически данни › Макроикономическа статистика › Брутен вътрешен продукт (БВП).

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за четвъртото тримесечие на 2020 г. и за 2020 година
(Предварителни оценки, сезонно неизгладени данни)

		Четвърто тримесечие на 2020 г.			2020 г.		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП		в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%	млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	28780.3	100.0	86.8	102648.6	100.0	86.5
2	Аграрен сектор	913.3	3.2	2.8	4048.3	4.0	3.4
3	Индустрия	6880.4	23.9	20.7	27243.6	26.5	23.0
4	Услуги	20986.6	72.9	63.3	71356.7	69.5	60.1
5	Корективи	4382.0		13.2	15956.5		13.5
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	33162.3		100.0	118605.1		100.0
	<i>По елементи на крайното използване:</i>						
7	Крайно потребление (8+9)	26457.5		79.8	94101.4		79.3
8	Индивидуално	22672.4		68.4	82334.1		69.4
9	Колективно	3785.1		11.4	11767.3		9.9
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	7321.6		22.1	22488.4		19.0
11	В основен капитал	7023.2		21.2	21137.0		17.9
12	Изменение на запасите	298.4		0.9	1351.4		1.1
13	Външноотърговско салдо (14 - 15)	-616.8		-1.9	2015.3		1.7
14	Износ на стоки и услуги	17317.2		52.2	66580.7		56.1
15	Внос на стоки и услуги	17934.0		54.1	64565.4		54.4
16	Статистическа разлика	0.0		0.0	0.0		0.0

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		I трим. 2020 г.	II трим. 2020 г.	III трим. 2020 г.	IV трим. 2020 г.	I трим. 2020 г.	II трим. 2020 г.	III трим. 2020 г.	IV трим. 2020 г.
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори:	0.3	-9.0	3.9	1.4	2.3	-7.8	-4.6	-3.9
2	Селско, горско и рибно стопанство	-1.9	-0.5	-1.9	0.4	0.7	-2.1	-4.7	-3.9
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-1.6	-3.4	-0.9	-1.0	-3.5	-7.2	-7.1	-6.8
4	Строителство	-0.6	-0.9	0.0	0.1	0.1	-2.1	-2.0	-1.4
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.7	-21.8	10.6	3.4	2.0	-20.8	-12.9	-10.0
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.4	1.8	-0.8	-0.1	8.2	7.0	4.3	2.4
7	Финансови и застрахователни дейности	-0.1	2.0	0.2	0.0	3.4	4.4	4.8	2.1
8	Операции с недвижими имоти	-0.9	-4.2	1.6	0.3	-0.6	-9.2	-5.9	-3.3
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	-1.9	1.4	-3.5	-0.9	5.3	4.3	-0.6	-4.9
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	1.4	0.8	0.3	0.7	2.4	3.3	2.8	3.3
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-1.3	-4.8	-0.9	-4.8	-0.9	-10.2	-7.6	-11.4
12	Корективи	-1.8	-5.3	2.6	0.0	-1.8	-8.7	-6.3	-4.6
13	Брутен вътрешен продукт	0.4	-10.1	4.3	2.2	2.3	-8.6	-5.2	-3.8
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.0	-1.0	3.2	-1.2	3.1	-0.3	2.7	0.9
15	Индивидуално	-0.8	-1.8	5.0	-2.4	2.5	-2.4	2.5	-0.3
16	Колективно	3.4	0.0	1.1	2.0	7.7	6.8	5.1	6.6
17	Бруто капиталобразуване	-11.5	-8.6	12.9	0.9	-17.4	-26.5	-9.6	-7.9
18	В основен капитал	-8.2	-2.5	3.5	-0.1	-8.4	-10.9	-6.4	-7.4
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	0.6	-22.2	2.0	11.2	2.8	-18.4	-20.8	-11.2
22	Внос на стоки и услуги	0.0	-21.3	20.8	4.4	2.8	-19.7	-4.3	-0.8
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2015 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни.